

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanon vahvistaminen

28.8.2014/Martti Hetemäki

Kestävyyssvajeen (4,7 % BKT:sta, arvio vuosi sitten) poisto:

1. Kuntatalous tasapainottuu	-1,0 %-yks.
2. Julkisten palvelujen tuottavuus kasvaa ½ % vuodessa	-1,4 %-yks.

3. Työurat pitenevät 2 vuotta	-1,4 %-yks.
4. Rakenteellinen työttömyysaste alenee 1 %-yksikön	-0,3 %-yks.
5. Talouden tuotantopotentiaali nousee 1½ %	-0,6 %-yks.

Yhteensä	-4,7 %-yks.
-----------------	--------------------

VM:n päivitetty arvio kestävyysvajeesta on 4,0 %. Muutoksen syynä lähinnä:

- ikäsidonnaisten menojen korjaus toteutuneiden tietojen perusteella
- julkisen sektorin nettovarallisuuden korjaus toteutuneiden tietojen perusteella

1. Kuntatalouden tasapainottaminen (2 mrd. €)

Kuntien omat toimet 1 mrd. €

- kuntatalouden rahoituskehys johdonmukaiseksi tasapainon kanssa
- yksittäisen kunnan tasapaino uuden kuntalain alijäämän kattamisvelvoitteella

Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähennyksestä 1 mrd. €, josta noin 650 milj. € STM:llä, jolla ei kuitenkaan vielä taloudellisia ohjauskeinoja toteuttaa sitä

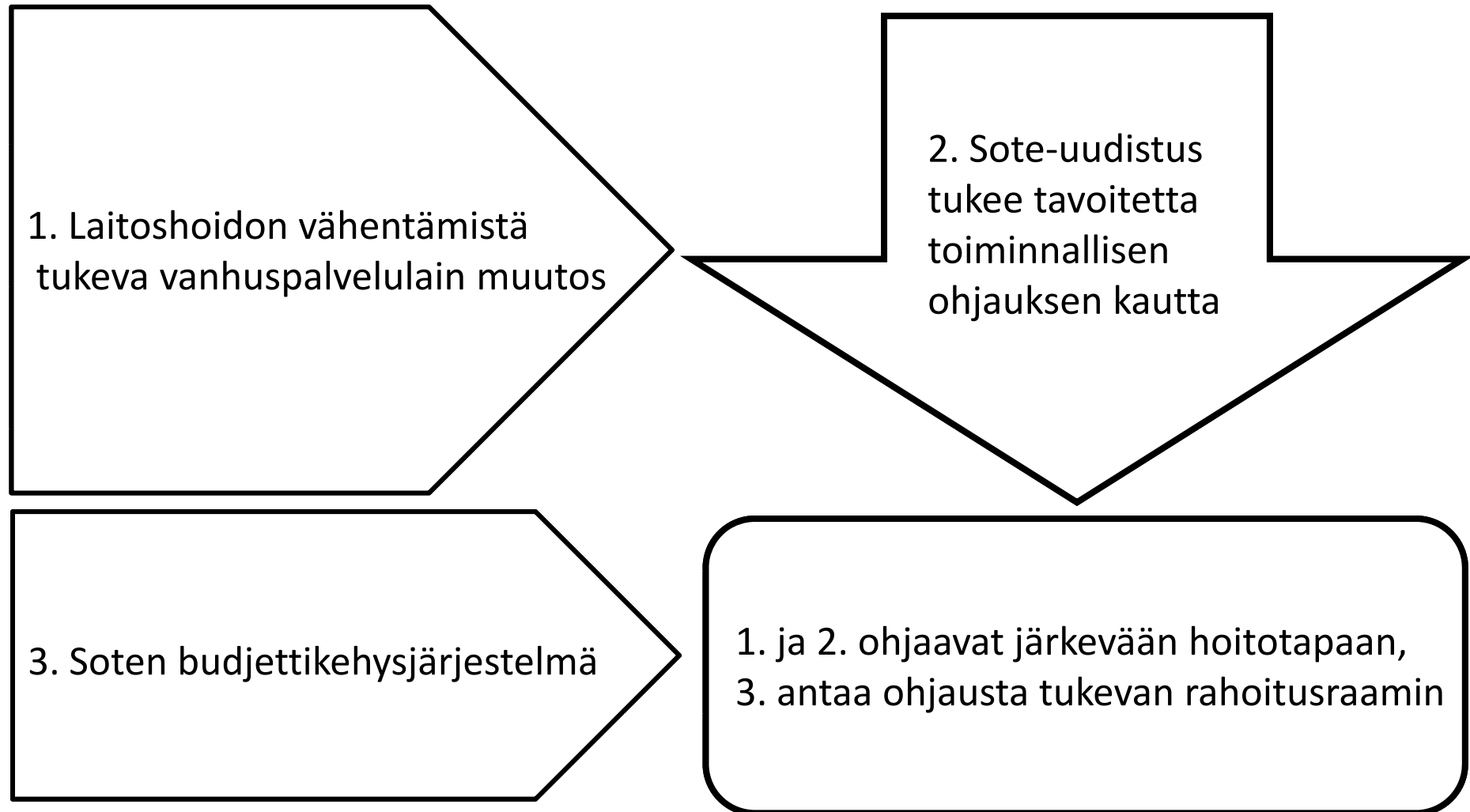
Kuntien menovaikutuksen toteuttamiseksi STM:n hallinnonalalla tarvitaan:

1. Säädosmuutokset (mm. laitoshoidon vähentävä vanhuspalvelulain muutos)
2. Soteuudistuksen mukainen toiminnallinen ohjaus
3. Sosiaali- ja terveystieteiden budjettikehysjärjestelmä

Soten budjettikehysjärjestelmä tarpeen, jotta lakisäätöisten palvelujen yhdenvertainen saatavuus turvataan julkisen talouden puitteet huomioon ottaen

Kuntien menojen vähentämien vanhusten laitoshoidon tapauksessa

2. Julkisten palveluiden tuottavuus kasvaa keskimäärin 0,5 % vuodessa

Kun tuottavuus kasvaa 0,5 %/v., julkisten palvelujen henkilöstö silti +1 000/v.

Keino 1: Sote-uudistus ja soten budjettikehysjärjestelmä

Keino 2: Kuntatalouden rahoituskehys ottaa huomioon tuottavuustavoitteen

Keino 3: Valtion hallinnossa myös 0,5 %:in tuottavuusvaatimus

3. Työurat pitenevät 2 vuotta

Työurien loppupäästä 1 ½ v. ja alkupäästä (ml. työurien katkokset) ½ v.

Työmarkkinajärjestöjen ja hallituksen yhteisinä tavoitteina on, että eläkeratkaisu:

- nostaa eläkkeellesiirtymisiän odotteen vähintään 62,4 v. 2025 mennessä
- pienentää julkisen talouden kestävyysvajetta runsaalla prosenttiyksiköllä

VM ja STM arvioivat, toteuttaako ratkaisu molemmat tavoitteet

Työurien alkupää ja työuran katkokset:

- rajoitetaan 2. asteen tutkintojen valtionosuusperusteet tavoiteaikaan (3 v.)
- opintotukiajan rajaus, tuen rajaus yhteen tutkintoon, korkea-koulujen kannusteet
- vuorotteluvapaan ja kotihoidon uudistukset

Opiskeluaikojen lyhentämistoimia ei ole voitu arvioida kvantitatiivisesti

- on riski, ettei ½ vuoden pidennys työurien alun ja katkosten kautta toteudu

4. Rakenteellinen työttömyysaste alenee 1 %-yksikön

Työttömien aktivointi ja nopea työllistäminen:

- työtarjouksia jo lisätty selvästi, tulokset ovat olleet myönteisiä
- mutta edelleen hyvin suuria eroja alueiden välillä

1. Työtarjouksia lisätään edelleen selvästi
2. Työstä tai aktiivitoimesta kieltäytymisen sanktioita sovelletaan järjestelmällisesti

Työvoiman palvelukeskusten (TYP) 2015 uudistuksen uudet elementit:

- TYP:llä oikeus järjestää työvoimapalveluita, jotka rahoitetaan budjetista
 - Kunta nimeää TYP:n johtajan
 - TYP:n asiakkaaksi voidaan siirtää, vaikkei ole saanut työmarkkinatukea 300 pv.
- Kunnat rahoittamaan 2015 työmarkkinatukea 300 päivän jälkeen (2013 päätös)
- valtio kompensoi kuntia 75 miljoonalla eurolla

Uudet päätökset vahvistavat aiempia toimia, jotka edenneet suunnitellusti

- Silti riski, etteivät toimet alenna rakenteellista työttömyyttä 1 %-yksiköllä
- Muista syistä (talouden rakennemuutos) rakennetyöttömyys ollut nousussa

5. Tuotantopotentialin 1½ %:in nosto

Jo toteutetut toimet (mm. pitkäaikainen maltillinen palkkaratkaisu)

Valtion ja Helsingin seudun 14 kunnan edustajien neuvotteluratkaisu 25.8.2014 tonttitarjonnan 25 %:in lisäämisestä ja infrastruktuurihankkeista

Digitalisointi, mm. kansallinen ICT-palveluväylä etenemässä suunnitellusti

Investointilupamenettelyn vauhditus (pilottina Äänekosken hanke)

Kolme keskeistä tarvittavaa osaa rakenneohjelman toimeenpanossa

1. Sosiaali- ja terveystalouden uusi budjettikehysjärjestelmä varmistaa
 - Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentymisen mukaisen säästön kunnille
 - Julkisten palvelujen tuottavuustavoitteen toteutumisen sote-palveluissa

2. Rakennetyöttömyystoimien vahvistus (työtarjoukset, sanktiot, kuntien TYP-rooli)

3. Tavoitteiden mukainen eläkeuudistus keskeinen kestävyysvajeen paikkaamisessa

Jos tavoitteiden mukainen eläkeuudistus syntyy, arvioitu 4 %:in luokkaa oleva kestävyysvaje kuroutuu umpeen, kun kaikki toimet toteutetaan suunnitellusti

Lopuksi

Rakenneohjelman tavoitteena turvata tulevien palvelujen ja etuuksien rahoitus

Uskottava rakenneohjelma luo tilaa kasvu- ja työllisyyspanostuksille tilanteessa, jossa talousnäkymät heikot ja vaalikauden suurin budjettisopeutus ensi vuonna

Kestävyysvajeen paikkaus vastapainona julkisen talouden huonolle nykytilalle

Uskottavan ohjelman pitää perustua selkeisiin päätöksiin sen kaikissa pääosissa